

1726 8244, 22.1.2023

20 GRU. 2023

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH: inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

IKONA OFIAROWANIE NMP WRAZ Z RAMĄ

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA

w Zabłociu

powiat bialski

diecezja lubelsko – chełmska

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN

styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

• OPIS

Ikona z przedstawieniem Ofiarowanie NMP.

Czas powstania: XIX/XX w.

Ikona w kształcie prostokąta o wym. 101 x 82 cm.

Technika olejna na desce.

Rama drewniana złocona, polichromowana.

Ofiarowanie NMP - przedstawienie wielopostaciowe, kompozycja otwarta, dwuplanowa. Na pierwszym planie postać ojca Marii Joachima, w całej postaci w pozycji klęczącej, z wyciągniętymi rękami. Ubrany w brązowy płaszcz. Siwe włosy i broda. Obok Joachima matka Marii Anna. W pozycji stojącej z wyciągniętymi rękami jakby w geście ofiarowania córki. Ubrana w zielony płaszcz i niebieską suknię, biała chusta na głowie. Wokół rodziców Marii inni ludzie. Na schodach u wejścia do świątyni mała Maria w niebieskiej sukni stojąca przed arcykapłanem Zachariaszem. Kapłan ubrany w białe szaty zdobione złotym haftem. Na głowie mitra. Dłonie wyciągnięte ku Marii w geście powitania. W tle architektura świątyni. Scena otoczona dekoracyjną, złoconą bordiurą z grawerunkiem i ornamentem wykonanym emalią. Rama dekoracyjna, rzeźbiona, złocona, miejscami pokryta polichromią.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w złym stanie, wymagającym przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich.

Warstwa malarska spękana z zauważalnymi odspojeniami. Malarstwo mocno zabrudzone, werniks pożółkły.

Rama bardzo zabrudzona. Złoto i polichromia z rozległymi przetarciami. Spękania w gruncie.

Przyczynami zniszczeń są osadzający się kopeć ze świec, kurz unoszący się w powietrzu, ekspozycja na światło, zmieniające się warunki w świątyni, zmieniająca się wilgotność powietrza i temperatura.

Konieczne jest wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetyzującej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu ikony.

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa. Świątynia jest murowana z cegły.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

IKONA

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu. Obiekt zostanie zabezpieczony przed transportem do pracowni konserwatorskiej.

Prace przy ikonie rozpocznie zabezpieczenie lica warstwy malarskiej.

Lico ikony zostanie oczyszczone z zabrudzeń i pociemniałego werniksu metodami dobranymi na podstawie przeprowadzonych prób odporności chemicznej warstwy malarskiej.

W trakcie czyszczenia podniesione łuski warstwy malarskiej zostaną podklejone wodną dyspersją POW z użyciem kautera.

Oczyszczone zostanie odwrócić ikony.

W przypadku gdy będzie to konieczne deska podobrazia zostanie wzmocniona poprzez impregnację drewna 5% roztworem Paraloidu B 72 w toluenie
Ubytki zostaną założone szpachlą do drewna, wykonane zostanie scalenie kolorystyczne odwrocia.

Wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy powierzchnia kitów zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginału. Wykonana zostanie podmalówka w granicach kitów po czym warstwa malarska zostanie zabezpieczona werniksem retuszerskim.

Po nałożeniu werniksu wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej. Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana werniksem końcowym damarowym.

RAMA

Powierzchnia ramy zostanie oczyszczona z wtórnych lakierów i przemalowań. Partie złoczone oczyszczone zostaną poprzez gumowanie powierzchni w celu zdjęcia zabrudzeń.

Odspojone grunty zostaną podklejone, najbardziej zdegradowane – usunięte.

Pęknięcia zostaną sklejone, miejsca pęknięć wzmocnione koteczkami dobranymi do wielkości elementu. Przeprowadzona zostanie dezynfekcja i dezynsekcja ramy środkiem grzybobójczym i środkiem owadobójczym. Istniejące ubytki drewna zostaną uzupełnione akrylową szpachlą do drewna. Brakujące partie gruntów, zostaną uzupełnione, powierzchnia uzupełnień zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginalną. Przetarte złoczenia zostaną uzupełnione metodami tradycyjnymi zgodnie z pierwotnym układem.

Wykonany zostanie retusz kolorystyczny ramy.

Po wykonaniu prac powierzchnia ramy zostanie zabezpieczona.

W trakcie trwania prac konserwatorskich prowadzona będzie dokumentacja wykonanych zabiegów.

Wszystkie zmiany programu prac konserwatorskich uzgodnione zostaną z przedstawicielami WUOZ.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej.
2. Zabezpieczenie lica obrazu.
3. Oczyszczenie i dezynfekcja odwrocia roztworem Lichenicydy w etanolu.
4. Oczyszczenie chemiczne warstwy malarskiej z zabrudzeń i pozostałości werniksu mieszaninami rozpuszczalników, których działanie przerwane będzie terpentyną balsamiczną.
5. Podklejenie odspojonych fragmentów warstwy malarskiej dyspersją wodną POW przy użyciu kautera.
6. Miejscowe utwardzenie Paraloidem B 72 zniszczonych fragmentów deski podobrazia.
7. Założenie kitów szpachlą do drewna i scalenie kolorystyczne deski podobrazia.
8. Uzupełnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej. (Kity wyrównujące powierzchnię pod retusz – punktowanie warstwy malarskiej).
9. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
10. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
11. Wykonanie scalenia kolorystycznego tj. punktowania warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego wykonanego w technice olejno - żywicznej.

12. Wyrównanie optyki warstwy malarskiej poprzez zabezpieczenie werniksem konserwatorskim końcowym.

RAMA

1. Oczyszczeni powierzchni ramy z wtórnych lakierów i przemalowań. Partie złożone oczyszczone zostaną poprzez gumowanie powierzchni w celu zdjęcia zabrudzeń.
2. Podklejenie odspojonych gruntów i usunięcie partii zdegradowanych.
3. Sklejenie pęknięć z zastosowaniem kołeczków w celu wzmocnienia, dobranych do wielkości elementu.
4. Dezynfekcja i dezynsekcja ramy koniecznym dezynfekcja środkiem grzybobójczym (Lichenicida) i środkiem owadobójczym (Xyrein).
5. Uzupelnienie Istniejących ubytków drewna akrylową szpachlą do drewna.
6. Uzupelnienie brakujących partii gruntów,
7. Opracowanie powierzchni uzupełnień zgodnie z powierzchnią oryginalną.
8. Uzupelnienie przetartych złożów metodami tradycyjnymi zgodnie z pierwotnym układem.
9. Retusz kolorystyczny ramy metodą retuszu naśladowczego wykonanego w technice olejno - żywicznej.
10. Zabezpieczenie powierzchni ramy.
11. Prowadzenie dokumentacji wykonanych zabiegów w trakcie trwania prac konserwatorskich

mgr Małgorzata Podgórska-Makal
nr dyplomu ASP w Warszawie 4997
upr. konserwatorskie. 20/K/97
20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7
tel. 501030663, 501030687

Fot. nr 1 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu, powiat bielski – Ikona „Ofiarowanie NMP”, stan istniejący. Zdjęcie wykonała M. Podgórska-Makal.